

Jérémie PICHON – Bénédicte MORET

GHIDUL FAMILIA aproape ZERO DEȘEURI

Traducere din limba franceză de
Ramona Hărșan

INTRODUCERE	P. 8
ZERO DEȘEURI – DEFINIȚIE	P. 19
ABC-UL DEȘEURILOR	P. 25
ZERO-SCEPTICII	P. 36
ZERO DEȘEURI – PLAN DE ACȚIUNE	P. 58
CUMPĂRĂTURILE	P. 61
BUCAȚĂRIA	P. 85
IGIENA CASEI	P. 105
COSMETICELE	P. 135
COPII	P. 175
SĂRBĂTORILE	P. 197
CASA	P. 221
CONCLUZIE	P. 241
CELE 10 PROVOCĂRI	P. 242
BIBLIOGRAFIE	P. 250

ZERO DEŞEURI

definiție

„Niciodată să nu te îndoiești că un grup mic de oameni inteligenți și devotați pot schimba lumea. Într-adevăr, este singurul lucru care a făcut-o vreodată.“ Margaret Mead

NU, ZERO DEŞEURI NU ESTE DOAR O FANTASMĂ DE ECOLOGIST

Când abordăm noțiunea de ecologie, nu vorbim decât foarte puțin de ceea ce este în joc: STILUL NOSTRU DE VIAȚĂ. Energie, petrol, metale, câmpuri arabile... nu industria sau politicienii sunt cei care le consumă, ci noi, toți. Șapte miliarde de consumatori, actualmente, în curând nouă miliarde, prin 2040, și, fără îndoială, vreo unsprezece miliarde, pe la mijlocul secolului XXI!

Să spunem adevărul. Suprafața Pământului este de 510 milioane de kilometri pătrați, pe care stau șapte miliarde de indivizi; teoretic, ne-ar reveni 7,6 hectare de suprafețe bio-productive, disponibile pentru fiecare. Să scădem de aici oceanele, Siberia, deșerturile nelocuibile – cifra devine 1,7 hectare. Pe care trebuie să le împărțim cu celelalte ființe vii (păsări, animale...) și cu zonele împădurite.

La ora actuală, noi, pământenii, consumăm mai mult decât cele 1,7 hectare de suprafețe productive. Adică, consumăm mai mult decât ne poate da Pământul, iar acest lucru nu-i mai lasă planetei timpul necesar pentru a se regenera.

**Ne epuizăm toate resursele, În fiecare an,
cam de prin luna iulie, trăim pe credit.**

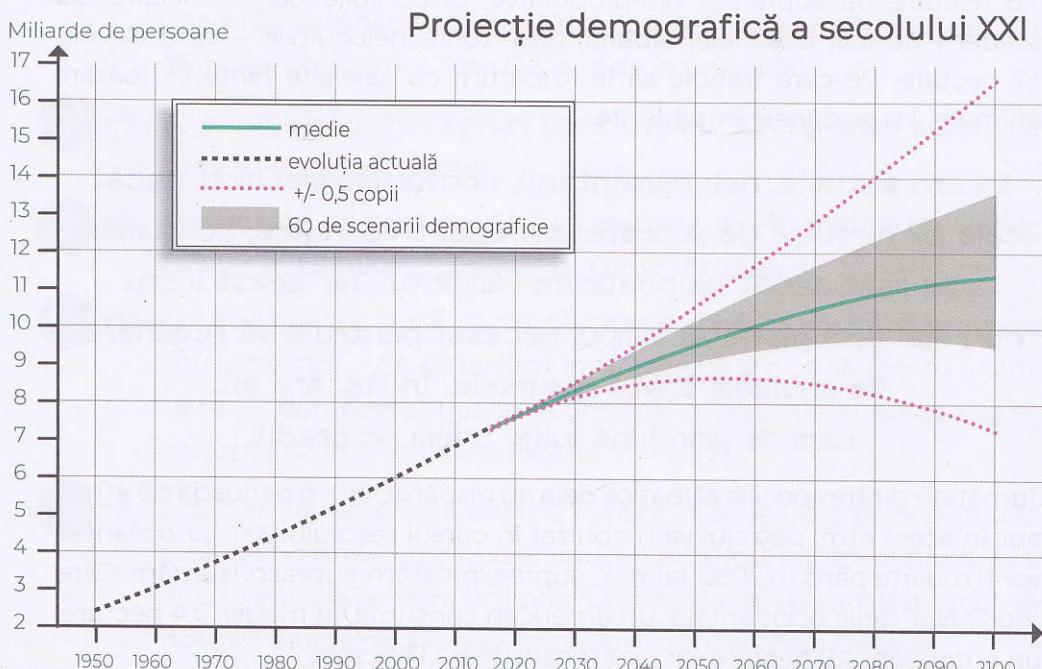
Jumătate dintre speciile sălbaticice deja au dispărut, într-o perioadă de 40 de ani; în acest ritm, petrolul va fi epuizat în cursul secolului XXI, iar oceanele vor fi moarte până în 2050. Iar noi... supraexploatăm, supraconsumăm. Care „noi“? Noi, țările occidentale. Un american consumă, în medie, 9,4 hectare, un european, 4,8 hectare, iar un african, doar 1,1 hectare.

La 9 miliarde de indivizi, suprafața disponibilă pe cap de locuitor al Terrei, va fi de 1,3 hectare. La 11 miliarde de indivizi, vor fi 1,1 hectare.*

* Sursa: WWF, Raportul Planeta vie, 2014

La toate acestea, se mai adaugă și schimbările climatice, care funcționează ca un factor agravant: mai puține recolte, mai multe furtuni, extinderea suprafețelor apelor, deci, mai puțină suprafață cultivabilă disponibilă, ca și poluarea chimică, cea care, la rândul său, reduce bio-capacitatea solurilor, a pădurilor și a apelor piscicole. Ajungem la limitele biologice ale Pământului, care, prin definiție, este rotund, deci... finit.

**La momentul prezent, „bio” nu mai înseamnă
opțiunea de a fi sau nu „snob”,
căci *Zero Deșeuri* nu e doar o elucubrație
de ecologist. Ne aflăm mult dincolo de orice
considerații ideologice, politice, religioase.
Suntem obligați să ne schimbăm modul de viață.
Cu maximă urgență!**

Sursa: Națiunile Unite, Departamentul pentru Politici economice și sociale, 2015

Respect pentru oameni și cărți

Bun venit în lumea de mâine: secolul XXI. O lume a oamenilor liberi și conștienți privind viața și acțiunile lor. Cel puțin, aceia care vor să înceapă cu dreptul! Nu, noi nu trăim în tribul Barbapapa, cel puțin aşa sperăm. Pentru că, dorim să vă reamintim, acest secol nu se anunță să fie ca un tablou de-al lui Barbuille. Așa că, haideți să acționăm, înainte să primim un duș rece!

Parcă îi și vedem pe cei din spatele sălii cum se ambalează: „Ei, astăzi acum, doar n-o să ne întoarcem la lumânare!“ Suntem perfect de acord și o vom demonstra în acest ghid. **Dar putem elimina 95% din deșeurile vietii noastre cotidiene, schimbându-ne stilul de a face cumpărături și câștigând, în schimb, în materie de calitate a vietii.** Și apoi, nouă ne place, uneori, să aprindem o lumânare în sufragerie, seara, e chiar frumos!

Deseurile nu sunt decât partea vizibilă a unui aisberg individual. Ele sunt mărturiile evidente și foarte reale ale alegerilor noastre cotidiene în materie de consum: haine, mașină, alimentație, cosmetice... Trebuie să fim conștienți de asta: **producem deșeuri, de fiecare dată când cumpărăm, consumăm sau ne deplasăm.** Așa cum am învățat la fizică, în liceu: „Nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, totul se transformă!“ Deșeuri de plastic, deșeuri organice, deșeuri gazoase (CO_2 , metan...), deșeuri nucleare, deșeuri de construcții, deșeuri chimice (din agricultură, textile, obiecte de consum...).

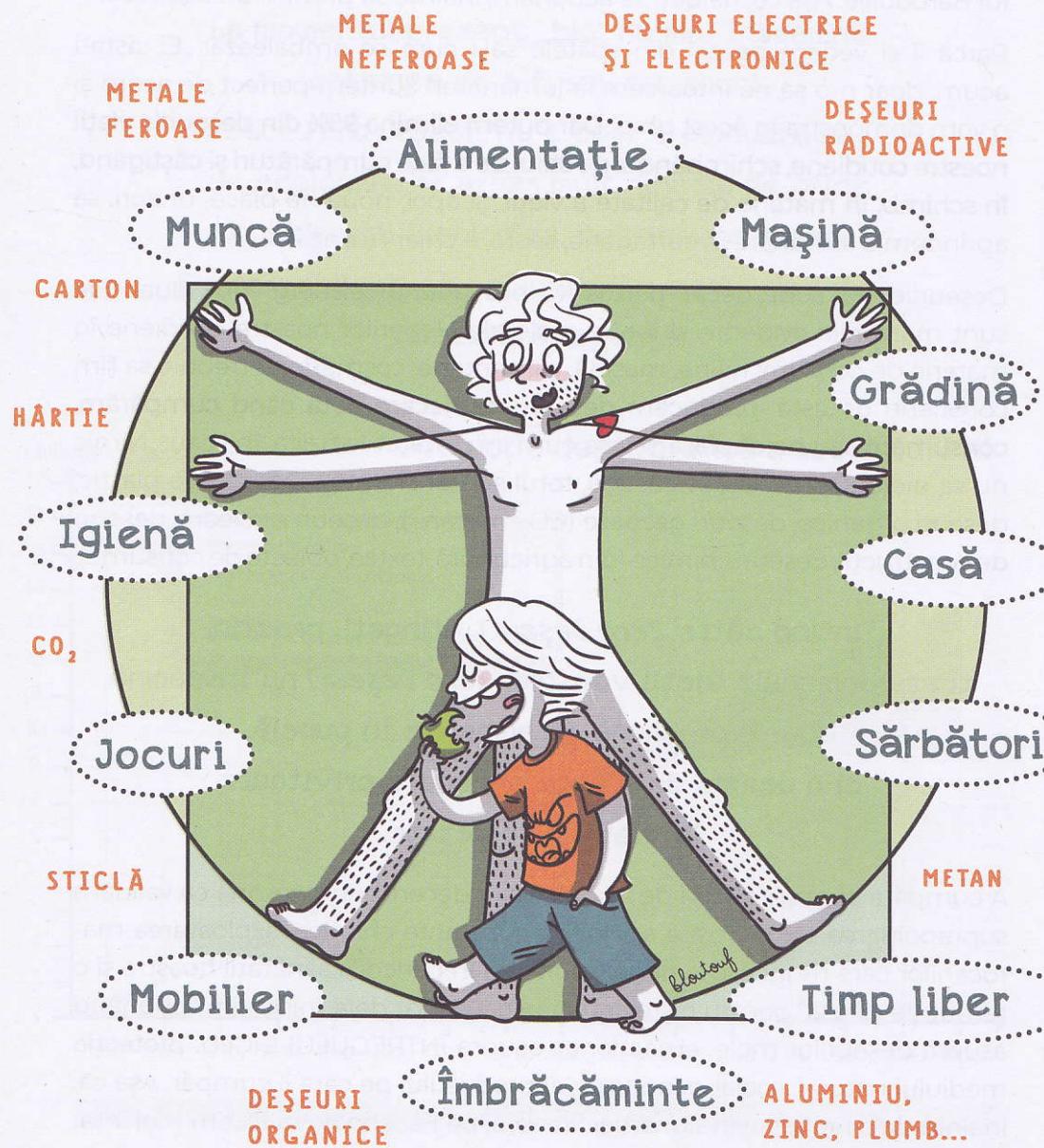
**Întind către Zero Deșeuri, atingeți, practic,
toate domeniile vietii voastre. Zero Deșeuri nu înseamnă
doar o problemă de ambalaje în pubelă,
ci o ocazie de a face o alegere privitoare
la viață și societate.**

A cumpăra căpsuni și roșii de Andaluzia în decembrie însemnă că validăm suprapoluarea solurilor și a apelor cu substanțe chimice, exploatarea marocanilor care muncesc la negru, punerea în pericol a sănătății noastre și o retribiție „grasă“ pentru niște acționari care sunt deja milionari. Acționând asupra deșeurilor mele, eu acționez asupra **ÎNTREGULUI CICLU:** protecția mediului natural, social, economic, al produsului pe care îl cumpăr. Așa că, înainte de a ne posta indignarea, firească, pe Facebook, să facem mai întâi o triere în propriul nostru frigider și în cămările noastre, căci...

Ceea ce cumpăr eu este o alegere socială.

Actul meu de a cumpăra este un vot.

Eu sunt cetățean al secolului XXI.

BĂTÁLIA TOMATELOR

Roșii de la localnici, bio, de sezon // Roșii din Andaluzia?
Ce fel de alegere pentru societate?

ROȘII DIN ANDALUZIA

MEDIU: substanțe chimice în sol; emisii de CO₂ ridicate (camioane, efect de seră).

SĂNĂTATE: gust și valoare nutrițională zero, risc de cancer din cauza pesticidelor, îngărașămintelor, fungicidelor...

SOCIETATE: muncă ilegală, inechitabilă, periculoasă.

ECONOMIE: câștigul muncii acaparat de niște acționari milionari.

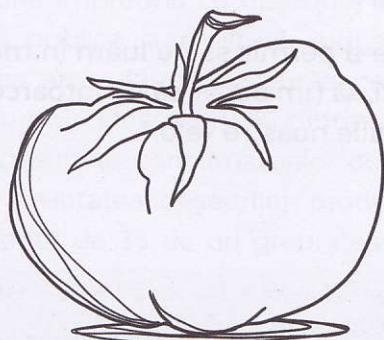
ROȘII LOCALE, BIO, DE SEZON

MEDIU: nicio poluare chimică, emisii de CO₂ scăzute.

SĂNĂTATE: produse care nu sunt deloc nocive, având un gust adevărat.

SOCIETATE: muncă pe plan local (combate șomajul) echitabilă, fără riscuri și pericole.

ECONOMIE: câștigul muncii revine producătorilor, se dezvoltă rețele locale (de comunicare, distribuție).

Respectând modul de viață Zero Deșeuri, sunt numeroși ceilor care se gândesc sau răspândesc ideea că a ne reduce consumul de resurse și de energie ne va scădea nivelul de trai. Cu modul de viață Zero Deșeuri, să cum v-am arătat în bilanțul nostru, trăim **MAI BINE cu MAI PUȚIN**. Și nu trăim într-o grotă, departe de noi gândul la aşa ceva. Avem prieteni, avem vacanțe... numai că am stopat surgerile noastre de bani către ceea ce este consum inutil, ambalat industrial, în tuburi, în cutii, sau în flacoane. Zero Deșeuri permite intrarea **într-un demers de moderatie și de relocalizare, de care planeta și societățile noastre au nevoie**. Și, în plus, portofelul nostru o duce mai bine.

În loc să ne tot gândim atât la „nivelul nostru de trai”, adică să măsurăm în cantitate și calitate bunurile de care ne putem bucura, am face mai bine să vorbim de „modul de viață”. Sunt fericit, nu pentru că posed multe lucruri care sunt scumpe, ci, mai degrabă, pentru că sunt atent la modul în care trăiesc, respectând anumite valori. Fericirea nu vi se măsoară în numărul obiectelor de pe etajeră, tot aşa după cum bunăstarea unei societăți nu se evaluează real în termeni de PIB. Cele 5 milioane de francezi care îngheț zilnic medicamentele antidepresive o știu prea bine. Fericirea de a trăi este un pic mai complexă, aşa cum sunteti și voi.

Criza morală a zilelor noastre este profundă. Sistemul economico-social actual nu ne permite să găsim un sens în munca noastră și în viața noastră cotidiană, dacă acestea sunt destinate doar consumului de bunuri industriale, distrugătoare ale mediului nostru natural și ale sănătății noastre. *Zero Deșeuri* ne permite să ieșim, măcar în parte, din sistemul acesta care-și mușcă coada, și:

Să ne regăsim un soi de autonomie decizională și de acțiune, reevaluându-ne cumpărăturile.

În ceea ce ne privește, *Zero Deșeuri* ne-a permis să ne luăm în mâinile noastre propria noastră viață de zi cu zi, să fim activi, să ne întoarcem la un mod de viață mai în acord cu propriile noastre valori.

„Lumea nu va fi distrusă de cei care fac rău, ci de cei care privesc fără să facă nimic.” Albert Einstein

Deșeul a devenit cultural și invizibil

Economia noastră este bazată pe creșterea economică și cărei principal motor este consumul nostru de bunuri și de servicii de tot felul. Acest consum de produse industriale se traduce, inevitabil, în apariția deșeurilor, în toate etapele de producție. Cele mai vizibile sunt ambalajele și produsele expirate. Mutând producția în țările unde mână de lucru este mai ieftină, a crescut nevoia de a transporta produsele pe distanțe din ce în ce mai mari, de a le conserva și de a le stoca. Sparanghel din China? Deșeuri. O cafea? O îmbrăcăminte din Bangladesh? Deșeuri. **Societatea noastră se scufundă într-o cultură a deșeului, care nu cunoaște limite.** Și, în același timp, a risipei resurselor:

99% din resursele preluate din natură devin deșeuri în mai puțin de 48 de zile!*

Această cultură este întreținută de o logică a înnoirii industriale rapide (obsolescență programată), a publicității (ne-a fost indusă această nevoie), sau a plăcăselii noastre (ne-am săturat de canapeaua maro, acum vrem una albastră).

Astfel, în Franța, în fiecare an, fiecare locuitor produce 390 kg de deșeuri menajere, 590 kg dacă adăugăm deșeurile predate la punctele de colectare, 13,8 tone împreună cu deșeurile industriale ale Franței, din: construcții și lucrări publice, agricultură, industrie... etc.** Imagineați-vă, dacă la toate acestea am adăuga deșeurile provenite din țările asiatiche care produc pentru noi, deoarece 80% dintre obiectele de consum produse în China sunt destinate consumatorilor occidentali. Să reținem deci că 13,8 tone, adică greutatea deșeurilor produse de modul nostru de viață global, reprezintă de 35 de ori greutatea deșeurilor noastre menajere. Alegerile

* Walter Stahel, directorul Institutului pentru studiul ciclului de viață al produselor, Genève, citat de Interdépendances / Geneva, oraș al interdependentelor (nr. 62, iulie 2006).

** www.ademe.fr/expertises/dechets

nici pe departe... Vorbim, în acest caz, de deseuri „ascunse”. Astfel, o perie de dinți reprezintă 1,5 kg de deseuri ascunse, un computer înseamnă 1500 kg, iar un inel de aur 2 tone!*

A te lansa în programul *Zero Deșeuri* înseamnă a confrunta aisbergul deseurilor!

→ **Partea vizibilă:** să eliminăm „deseurile menajere și pe cele ce pot fi reciclate”, adică să atacăm cele **590 kg de deseuri anuale**, de care noi suntem direct responsabili, zilnic, prin cumpărăturile noastre și modul nostru de viață. **Să le înlocuim printr-o micro-pubeală, o lădiță de compost, niște cutii de gunoi cu spații separate**, reduse la maximum, dar și printr-un minimum de obiecte duse la **centrele de colectare**.

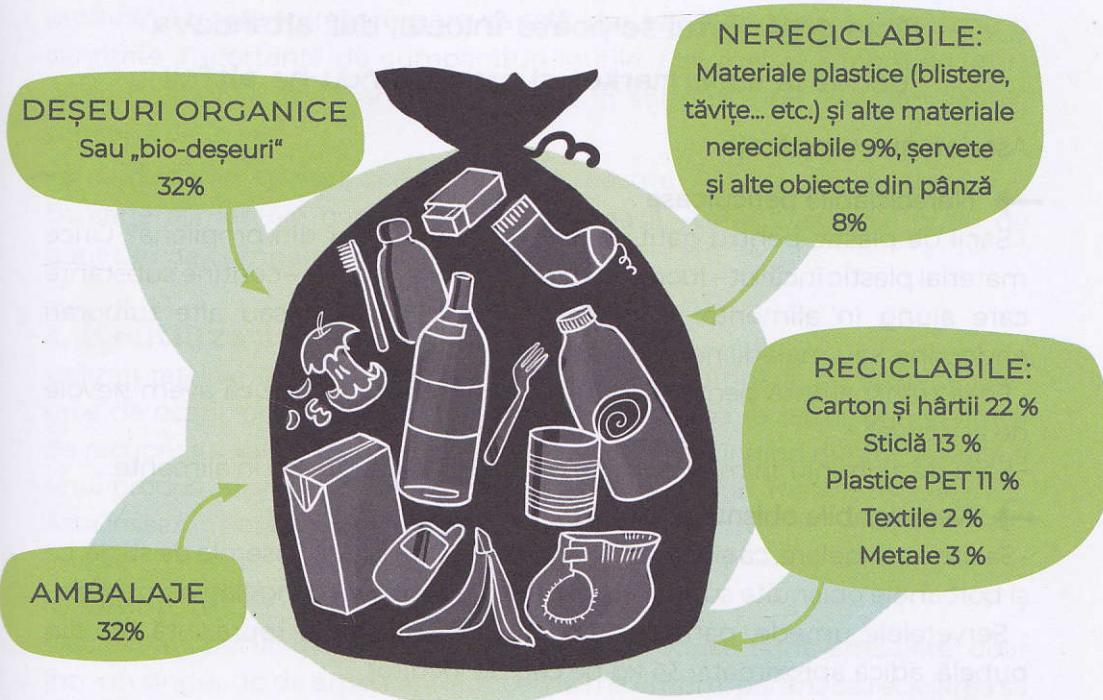
→ **Partea invizibilă:** adică deseurile ascunse din cumpărăturile noastre: să optăm pentru a cumpăra produse locale, bio, de sezon, de ocazie, reînnoibile, naturale. Să alegem să ne construim casa din lemn și paie, asta este o idee bună, nu doar pentru cei trei purceluși din poveste, dar este și cel mai bun mijloc de a reduce cele 13,8 tone de deseuri anuale...

* www.belgium.be/fr/environnement/consommation_durable/dechets/

Respect pentru oameni și cărți

Ce se află în pubela noastră de 390 kg? Ce ascund aceste kilograme de deșeuri menajere zilnice ale unui francez? Este grav, doctore? Să trecem deci pubela prin scanner!

VEȘTI BUNE! Incredibil, dar adevărat! Cea mai mare parte din conținutul pubelei noastre este EVITABILĂ!

DAR... CUM?

Adăugând un „R” în pubelă...

1. Refuzăți!

Cel mai bun deșeu este acela pe care nu-l producem! Aici este cheia programului Zero Deșeuri: dacă nu vreau acest deșeu în pubela mea, nu-l cumpăr! Ei, da, pachetul de chipsuri la aperitiv s-a dus, dar astfel evit unul dintre cele mai nocive deșeuri – aluminiul dublat prin topire cu plasticul. Și, mai ales, îmi păstrează sănătatea!

Sursa: Ademe déchets 2015, CNIID

Deșeurile non grata: „non grata“ înseamnă care nu sunt bine-venite. Niciodată pentru oameni și cărți
în cosul meu de cumpărături, nici în pubela mea! Soluția este simplă: pur și simplu nu le cumpărăm. Veți putea ocoli raioanele de iaurt, de chipsuri, de mărfuri congelate și de mâncăruri semipreparate, raionul de glucoze... pardon! de prăjituri și patiserii din supermarket!

Nicio grija: totul se poate înlocui, dar altundeva decât la supermarket și organizându-ne altfel!

Așadar, nu cumpărați:

→ Nereciclabile periculoase

- Sacii de plastic pentru gătit. Ce ziceți de un rotisor din propilenă? Orice material plastic încălzit – lucru valabil și pentru aluminiu – conține substanțe care ajung în alimente. Puteti alege între: cancer sau alte tulburări endocrine, sau maladii neurologice.
- Folia transparentă pentru acoperit alimentele. Cine zice că avem nevoie de așa ceva?
- Folia de aluminiu: în mod evident, moleculele ei migrează în alimente.

→ Nereciclabile obișnuite

- Sacii de congelare, ca și sacii de plastic, de altfel. Inutili! Caserole de sticlă, ca și borcanele obișnuite sunt perfecte, dacă doriți să vă congelați alimentele.
- Șervetelele umede, pampers-urile, absorbantele. Ele reprezintă 8% din pubelă, adică aproximativ 34 kg pe cap de locuitor.
- Cutiile de iaurt.
- Toate ambalajele din aluminiu și plastic, altele decât PET-urile, acelea care învelesc ciocolatele, untul, cafeaua, ceaiul... Să ne păstrăm „Zen-ul“, să ne abținem de la ciocolata pe care o adorăm și să ne-o oferim ca premiu, din când în când...
- Ambalajele din plastic pentru alimente, cum ar fi tăvițele de șuncă, de paste proaspete, sau săculeții de aluat pentru prăjituri.
- Tăvițele din polistiren pentru carne sau pentru alte produse proaspete, care sunt catastrofale, atât pentru planetă, cât și pentru sănătatea dumneavoastră!
- Săculeții din aluminiu dublat cu plastic. Cele două elemente amestecate sau lipite sunt imposibil de reciclat! Cum ar fi faimoasele cutii Tetra Pak.
- Vesela de unică folosință. Cum se procedă pe vremuri, acum 10 ani să zicem, la aniversări, sau la petreceri în aer liber? Vasele de unică folosință ne-au intrat atât de mult în obișnuire, încât nici nu ne mai putem imagina o petrecere altfel. OK, trebuie spălate 10 farfurii și 10 pahare în plus, dar, cel mai adesea, asta o face mașina de spălat vase, nu? Nu știu alții cum sunt, dar eu, personal,